

Vlaamse
overheid

IN 12 -05- 2023

GEMEENTE
WAASMUNSTER

uw bericht van

uw kenmerk

vragen naar/e-mail

Nationaleparken@vlaanderen.be

Aan alle burgemeesters, schepenen en
gemeenteraadsleden van een kandidaat Nationaal
Park

ons kenmerk

bijlagen

telefoonnummer

datum

zie digitale
handtekening

Betreft: erkenning van Nationale Parken: meerwaarde en implicaties van een erkenning

Geachte burgemeester, schepenen en gemeenteraadsleden,

Uw gemeente maakt deel uit van een gebiedscoalitie die meedingt naar het statuut van Nationaal of Landschapspark. Wij merken dat momenteel nog heel wat bezorgdheden en foutieve informatie rondgaan. Naar aanleiding van de naderende deadline houden wij eraan u vanuit de Vlaamse administratie correct te informeren rond de beoogde doelstellingen en de gevolgen verbonden aan een erkenning als Nationaal of Landschapspark.

1. Waarom Vlaamse Parken?

De nieuwe labels Nationaal en Landschapspark zijn een erkenning voor de identiteit en kwaliteiten van een gebied dat zich op een internationaal niveau onderscheidt. Dit omwille van de unieke streekidentiteit die vormgegeven wordt door een combinatie van de aanwezige natuur-, landschaps- en erfgoedwaarden.

De erkenning als Park creëert nieuwe kansen en bijkomende middelen om die streekidentiteit te, behouden en verder te ontwikkelen. Naast de jaarlijkse structurele werkingsbijdrage vanuit Vlaanderen, zal de erkenning een hefboom zijn voor het aantrekken van subsidie- en investeringsmiddelen en het aangaan van nieuwe en vernieuwende samenwerkingsverbanden tussen lokale en bovenlokale spelers vanuit vele sectoren en disciplines. Dit zowel op vlak van erfgoed, toerisme, natuur en algemene streekontwikkeling.

Onze open ruimte is van levensbelang. Ze is niet alleen broodnodig voor onze voedselproductie en biodiversiteit, maar verzacht ook de effecten van klimaatverandering, is essentieel voor onze gezondheid en voor de leefbaarheid van onze dorpen en steden. Om alle diensten te vrijwaren en te versterken waar nodig, moeten we op veel vlakken investeren in onze open ruimte. We staan voor tal van grote maatschappelijke uitdagingen. Denk onder meer aan extreme droogte, hitte en neerslag als gevolg van de klimaatopwarming, de biodiversiteitscrisis, maar evenzeer aan vanzelfsprekendheden zoals het ontwikkelen en garanderen van een gezonde leefomgeving. Deze uitdagingen zijn vaak complex en vereisen een gebiedsgerichte en multidisciplinaire aanpak op basis van een geïntegreerde en gedragen langetermijnvisie. In het regeerakkoord werd beslist om, onder meer via de erkenning van Vlaamse Parken, hierop in te zetten.

2. Gemeentelijke bevoegdheden en parkbureau

Een veel gehoorde bezorgdheid vanuit de gemeenten betreft de eigen bevoegdheden, opdrachten en autonomie. Het is belangrijk te benadrukken dat de erkenning als Vlaams Park, de werking van een parkbureau en de uitvoering van de masterplannen en operationele plannen hier geen afbreuk aan doen. Dit wordt juridisch verankerd in artikel 8 van het decreet houdende de Vlaamse Parken en algemene landschapszorg.

Bij de erkenning van een Vlaams Park wordt een parkbureau aangeduid. Dit is een rechtspersoon zonder winstuitkeringsoogmerk, reeds bestaand of nog op te richten. De opdracht van een parkbureau bestaat uit het ondersteunen, afstemmen en initiëren van de algemene werking in het gebied en de initiatieven die in de plannen werden opgenomen. Een parkbureau moet uiterlijk zes maanden na de erkenning zijn opgericht.

Het parkbureau heeft dus als taak het partnerschap op alle vlakken te ondersteunen in de uitvoering van het lokaal goedgekeurde masterplan en operationeel plan. Daarbij treedt het niet in de plaats van de lokale of bovenlokale partners, die elk hun verantwoordelijkheden en bevoegdheden behouden, maar die zich wel gezamenlijk engageren tot het realiseren van de plannen. Het parkbureau kan voor heel wat opdrachten de gemeente wel ontzorgen.

De deelname aan een parkcoalitie en -bureau gebeurt louter op basis van vrijwilligheid. Wat steeds mogelijk is, is dat terreinen (bv. in beheer bij ANB of Natuurpunt) opgenomen worden als natuurkern in een Nationaal Park zonder dat de gemeente zelf deel uitmaakt van het parkbureau. Uiteraard kan een gemeente in de toekomst haar positie herevalueren op basis van de ontwikkelingen in het gebied en partnerschap.

3. Wettelijk kader

Het decreet houdende de Vlaamse Parken en algemene landschapszorg werd op 31 maart 2023 door de Vlaamse Regering een derde maal definitief goedgekeurd, het decreet gaat nu naar het Vlaams Parlement. Het Besluit van de Vlaamse Regering dat uitvoering geeft aan dit decreet wordt eerstdaags voor principiële goedkeuring geagendeerd op de Vlaamse Regering.

We verwachten dat het volledige wettelijke kader definitieve goedkeuring kent voor het zomerreces. Hierbij wordt voorzien dat kandidaten de tijd krijgen om na inwerkingtreding van het uitvoeringsbesluit, hun kandidatuur hierop aan te passen voor zover noodzakelijk. Het uitvoeringsbesluit focust op het procedurele luik voor en na erkenning.

4. Rechtszekerheid en vergunningen

De erkenning als Vlaams Park of de werking van het parkbureau leiden niet tot nieuwe verplichtingen of beperkingen bovenop de vigerende regelgeving.

De memorie van toelichting bij het decreet houdende de Vlaamse Parken en algemene landschapszorg vermeldt als doelstelling *“een stimulerend en faciliterend landschapsbeleid dat complementair werkt aan de verschillende sectorale reglementeringen.”*

De erkenning van een Nationaal Park geeft dus geen aanleiding tot bijkomende beperkingen of verplichtingen voor de eigenaars en gebruikers. Dit wordt ook juridisch verankerd in artikel 8 van het decreet houdende de Vlaamse Parken en algemene landschapszorg. De beperkingen, waar vaak verkeerdelijk wordt naar gerefereerd, gaan uit van ander (bestaand en beslist) beleid dan de parken, onder meer de vigerende regelgeving voor kwetsbare gebieden, Natura 2000 gebieden (de Europese natuurdoelen), het omgevingsbeleid en het stikstofbeleid.

De erkenning als Nationaal Park of de werking van het parkbureau genereert dus geen nieuwe verplichtingen of beperkingen naast de bestaande wetgeving. Het is geen nieuwe 'overdruk', maar wel een kwaliteitslabel dat een gebiedsgerichte en lokale aanpak faciliteert voor de uitvoering van beslist beleid, zoals o.a. de natuurdoelen en VEN, de streekidentiteit, en ook vooral voor het kapitaliseren op een kwalitatieve open ruimte.

Als in bepaalde gebieden zou blijken dat wijzigingen in gebruik of bestemming nodig zijn - gedreven door het bestaande regelgevend kader of beleid - dan dienen daarbij steeds de geijkte processen en procedures doorlopen te worden. Een Nationaal park heeft hierin geen enkele bevoegdheid.

5. Financiering

De jaarlijkse financiering door Vlaamse Overheid voor een erkend Vlaams Park wordt geregeld in het uitvoeringsbesluit. De cijfers die wij melden in dit schrijven zijn dus onder voorbehoud van definitieve beslissing door de Vlaamse Regering. In de huidige ontwerpen richten wij ons op een cofinancieringsbijdrage vanuit de Vlaamse Overheid voor maximaal 80% van personeels-, werkings- en investeringskosten op een indicatief totaalbedrag van circa 760.000 euro voor Nationale Parken. De overige 20% (of meer) wordt gedragen door anderen zoals de gemeenten, de provincie en privé-partners. De verdeelsleutel hiervan is zelf te bepalen door de coalitie. Ook inbreng van personeel en infrastructuur worden meegerekend als inbreng in de cofinanciering van 20%. Een beperkte bijdrage van de lokale besturen wordt verantwoord vanuit de meerwaarde die een statuut als nationaal park voor de gemeente betekent en de sterke hefboomen die dit met zich meebrengt op vlak van financieringsmogelijkheden en samenwerking. Het parkbureau, waarin drie tot zes personen tewerkgesteld kunnen worden vanuit de Vlaamse subsidie, heeft als belangrijke taak om ook bijkomende investeringen aan te trekken via lokale, Vlaamse, Belgische, Europese en privé-financiering.

6. Landbouwsector

De landbouw is een belangrijke speler in de open ruimte. Voor deze sector zijn de uitdagingen echter groot. Het voldoende betrekken van deze sector om samen op een constructieve manier te werken aan de maatschappelijke opdrachten in het buitengebied, wordt als erg belangrijk ervaren door de Vlaamse administratie. Mede vanuit de kandidaat parken is het de bedoeling om de sector te ondersteunen in de zoektocht naar duurzamere vormen van landbouw en een leefbaar inkomen in en rond het park. Het Parkenbeleid biedt hierbij de kans om een streekeigen focus te leggen op onder meer voedselproductie, streekproducten, hoevertoerisme en korte keten landbouw.

Er is enige commotie omtrent het verderzetten van landbouw in de natuurkernen van een Nationaal park. Landbouw zal binnen de natuurkernen vaak een nevenfunctie zijn, gezien de geldende wettelijke bescherming als ruimtelijk kwetsbaar gebied of Natura 2000 gebied. Een vorm van agrarisch natuurbeheer kan echter vaak goed worden ingepast in een natuurkern. De concrete kansen verschillen echter van gebied tot gebied naargelang de doelstellingen en de uitgangssituatie.

Het gaat hierbij louter om de uitvoering van bestaand ruimtelijk beleid. Het komt toe aan de eigenaar om te beslissen voor welk type beheer wordt geopteerd, dit wordt niet opgelegd vanuit de Vlaamse overheid.

7. Overlap met andere gebiedsgerichte projecten en processen

Het is de taak van het parkbureau om alle bestaande en toekomstige gebiedsgerichte processen en projecten op elkaar af te stemmen en te integreren binnen de werking van het park en passend binnen de visie van het goedgekeurde masterplan.

8. Perimeter Nationaal Park

De erkenning van een Nationaal Park slaat enkel en alleen op de natuurkern.

De natuurkern bestaat uit:

- 1° de ruimtelijk kwetsbare gebieden, vermeld in artikel 1.1.2 10° VCRO;
- 2° bestemming waterweg of een gelijkwaardige bestemming aangewezen op de plannen van aanleg of de goedgekeurde ruimtelijke uitvoeringsplannen van kracht in de ruimtelijke ordening;
- 3° speciale beschermingszones (SBZ) zoals gedefinieerd in artikel 2, 43°, van het Natuurdecreet;
- 4° militair domeinen met een belangrijke natuurfunctie;
- 5° gebieden met een maritieme component, afgebakend volgens of in uitvoering van internationale overeenkomsten of verdragen betreffende het natuurbehoud of van akten betreffende het natuurbehoud, met inbegrip van Europese richtlijnen, vastgesteld op grond van internationale verdragen.

Indien natuurkernen ruimtelijk van elkaar gescheiden zijn, wordt gevraagd in te zetten op het verbinden ervan binnen de termijn van het masterplan. Alle natuurkernen samen moeten na 24 jaar 10.000 ha beslaan (of 5.000 ha voor een grensoverschrijdend park). De meeste kandidaat-parken beschikken nu al bijna over 10.000 ha natuurkern of zelfs meer.

9. Nationale Parken en natuurbeheerplan type 3 en 4

De criteria schrijven voor dat voor 75 % van de natuurkernen een natuurbeheerplan type 3 of 4 dient te zijn opgemaakt na 24 jaar. Dit betekent dat maximaal 25% ruimte biedt om ook andere functies te beklemtonen. De natuurkernen hebben vandaag al een wettelijke bescherming als ruimtelijk kwetsbaar gebied of Natura 2000 gebied.

- De Vlaamse Overheid heeft de taakstelling om voor eigen domeinen of gebieden in eigen beheer maximaal naar Natuurbeheerplan type 4 te gaan, onafhankelijk of gebied gelegen is in een Nationaal Park of niet.
- Terreinbeherende verenigingen kiezen vaak, omwille van de subsidieregeling, ook om maximaal naar Natuurbeheerplan type 4 te gaan. Een Nationaal Park heeft hier geen invloed op.
- Privépersonen hebben altijd de vrije keuze.

10. Uitstappen

Als een partner zijn engagement binnen het parkbureau wil herzien, kan dit op elk moment kenbaar worden gemaakt. Er is geen verplichting om het eerdere engagement verder te zetten. De impact op de erkenning van het park moet daarna door het parkbureau en de Vlaamse Overheid worden nagegaan.

Hopende u hiermee voldoende geïnformeerd en gerustgesteld te hebben. We zijn ervan overtuigd dat de Vlaamse Parken met een open en onderbouwde communicatie tussen de verschillende partners een succesverhaal kunnen worden voor de Vlaamse open ruimte en kijken uit naar uw kandidatuur.

Voor meer informatie kan u terecht op [onze website](#) of kan u ons contacteren via

Nationaleparken@vlaanderen.be.

Met vriendelijke groeten,

Getekend door: Jozef Rutten (Signature)
Getekend op: 2023-04-25 23:13:49 +02:0
Reden: Ik keur dit document goed

Jos Rutten
Adjunct Administrateur-generaal
Agentschap voor Natuur en Bos

Getekend door: Peter Cabus (Signature)
Getekend op: 2023-04-25 16:52:59 +02:0
Reden: Ik keur dit document goed

Peter Cabus
Secretaris-Generaal
Departement Omgeving

Getekend door: Peter De Wilde (Signature)
Getekend op: 2023-04-25 17:35:48 +02:0
Reden: Ik keur dit document goed

Peter De Wilde
Administrateur Generaal
Agentschap Onroerend Erfgoed

CEO
Toerisme Vlaanderen